

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХIV, БРОЙ 13

СОФИЯ, 1-15 ЮЛИ 2013 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, synpressbg@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

БОГОСЛОВИЕ

Проф. протопр. Георгиос Д. Металинос

Предание – традиция и обновяване в Православието

Стр. 1, 4

ДОКУМЕНТИ

Обръщение на Св. Синод на БПЦ – БП по повод протестите в страната

Стр. 1, 3

ПОДВИЖНИЦИ НА ПРАВОСЛАВИЕТО

В памет на архим. Поликарп (Магзароглу)

Стр. 5

БЛАГОСЛОВЕН ЕСИ, ХРИСТЕ БОЖЕ НАШ

„Да се развеселим в този свят ден, както на Пасха се веселихме. На Пасха се кръщават оглашените, на Петдесетница се кръстнаха апостолите, по думите на Господа, Който, възлизайки на небето, казал на учениците Си: „Йоан кръщава с вода, а вие не след много дни от днес ще бъдете кръстени с Дух Светий“.

Свети Амвросий Медиолански,
„Слово на деня Петдесетница“

ЦЪРКВА И ОБЩЕСТВО

Болестите на нашето време

Стр. 3

РАЗМИСЛИ

Терапията на тишината

Стр. 6

И РЕЧЕ СТАРЕЦЪТ...

Духът на това време

Стр. 6

ИНТЕРВЮ

Протогякон Андрей Кураев

Главното в Православната църква си остава неизменно

Стр. 7

БОГОСЛОВИЕ

Предание – традиция и обновяване в Православието

Темата за „традицията“ или „преданието“ (в гръцки език за думите „предание“ и „традиция“ се ползва една – *παράδοσις*). Така по-директно се предава и динамичността на понятието „традиция“, което има смисъл на „предаване“ на нещо. Затова и преводачът в случая предпочита думата „предание“, която директно насочва към богословския аспект на текста –

Проф. протопр. Георгиос Д. МЕТАЛИНОС

ред. А.Хр.) днес е непопулярна, особено когато се отнася до икуменическите връзки и още повече, когато традицията се отъждествява с консервативното привързване към миналото. Обратно, думите за прогрес, обновление, промяна днес звучат буквално опиващо. Разбира се, терминът „промяна“ от времето на Френската ре-

волюция (1789 г.) е станал главен лозунг на социалистическата идеология, поне както днес го живеем ние в Гърция. Докато традицията модернистите свързват с изоставане и назадничавост. Обаче! Нищо в нашето ежедневие не започва от нулата. Във всяко нещо от живота ни винаги има някакво минало, върху което се гради настоящето, за да има и бъдеще.

По-долу ще обосновем значението на термините *предание (традиция)* и *обновяване* както и взаимодействието между тях.

Същност на Преданието

„Предание“ за нас, православните, е продължението на живота на Църквата като тяло Христово в историческото време, на

На стр. 4

ДОКУМЕНТИ

ОБРЪЩЕНИЕ на Св. Синод на БПЦ – БП по повод протестите в страната

Скъпи съотечественици, братя и сестри,

На фона на ескалиращото напрежение в обществото, народното недоволство и продължаващите вече няколко дни масови протести в столицата и в поголемите градове, Българската православна църква не може да остане безучастна към случващото се в страната. Тя има свои чедра и пасоми както сред протестиращите, така и сред онези, срещу които е насочено общественото недоволство, и с нарастваща загриженост и тревога следи нарушения мир, ред и справедливост в обществото.

Всеки вярващ има дълбоко заложено в сърцето му от Твореца чувство за справедливост. Когато чувстват, че справедливостта е нарушена, хората са свободни да изразят своето несъгласие с действията на онези, на които е възложена грижата за управлението на страната и отговорността за благоденствието на нейните граждани.

Свободата е висше благо за човека, но тя без нравствено начало се превръща в произвол и води до деградация и разруха както в личността, така и в обществото. По-доброто бъдеще на страната ни, към което се стремим всички, е немислимо без високи идеали и светоглед, основан на вярата, морала и нравствеността, ако промяната не започне от нас самите, от нашите дела, мисли и сърцата ни. Доминирането на „аз“-а над стремежа към общото благо, отхвърлянето на Божия Закон и традиционните нравствени ценности, липсата на мотивация за саможертвено служение на ближните и обществото,

На стр. 3

ХРОНИКА

България

Патриаршеско богослужение в Русе за Петдесетница

На Петдесетница светата Православна църква отбелязва деня, в който Св. Дух във вид на огнени езици е слязъл над апостолите, а чрез тях и върху всички нас. Този ден, който още се нарича и Ден на Светата Троица, се счита за рожден ден на Църквата.

На 23 юни, Петдесетница, Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит, временно управляващ Русенска епархия, възглави св. Литургия

по случай храмовия празник на катедралния храм „Света Троица“ в гр. Русе. На обичията ни първоначално съслужи архим. д-р Виктор (Мутафов), протосингел на Русенска митрополия, ставр. ик. Минко Казаков, ик. Илиян Илиев и протодякон Кирил Синев.

След Малкия вход от св. Литургия Негово Светейшество отличи председателя на катедралния храм, ик. Илиян Илиев, с офикаята „ставрофорен свещеноиконом на Българската православна църква“, в знак на благодарение за положените от него усилия за благолепието на главния епархийски храм.

Проповед за празника произнесе архим. д-р Виктор, който запозна вярващите с богословското съдържание на празника. Със слизането на Св. Дух над апостолите завършила изкуплението на човешкия род от Богочовече Иисус Христос. На този ден Църквата получава благодатните дарове на Св. Дух, които представляват нейната тайнствена същност. За честването на Петдесетница споменават св. Иринеи Лионски и монахиня Егерия в своя „Пътепис“ (IV в.). Св. Роман Сладкопевец съставя за празника кондак и икони.

Св. Литургия по традиция е последвана от специална вечеря. По време на великия прокимен „Кой Бог е велик като нашия Бог“ в храма се разпирска орехова шума, ознаменуваща слизането на Светия Дух над апостолите. Прочетени бяха седемте коленопреклонни молитви с дълбоко богословско съдържание.

В края на вечерната патриарх Неофит се обърна към вярващите с архиастирско слово и благословение.

В София Петдесетница, този основополагащ празник на Църквата, бе почетен с архиерейска св. Литургия в столичния храм „Света Троица“, кв. „Редута“, който в този ден отбелязва своя храмов празник.

С благословието на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит литургията бе оглавена от Негово Превосвещенство Знеполски еп. Йоан, викарий на Софийския митрополит. Заедно с него съслужиха протойерей Йоан Марков, председател на празнуващия храм, храмовите свещеници Илия Павлов, Стоян Генев, Георги Димитров и дякон Радко Иванов.

Да почетат храмовия празник и да вземат молитвено участие в св. Литургия, дойдоха множество християни от енорията и от цяла София. Сред тях бяха църковните настоятели и дарители, допринесли за благоустрояването на храма.

Празничните песнопения прозвучаха от певницата и от храмовия балкон в изпълнение на смесения хор при храма.

По време на литургията бе възведен в дяконски чин Николай Григоров Диревков от София. Новоръкоположеният дякон е роден през 1969 г. Средното си образование придобива в СПТУ по машиностроене „Цв. Радойнов“ в София. След като отбива военната си служба, продължава образо-

ванието си в паралелния курс на Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“. Учи в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, като през 1998 г. придобива магистърска степен по богословие. Още в студентските си години започва да работи като дърводелец и упражнява тази професия до ръкоположението си.

Епископ Йоан като призова с чисто сърце да приеме в деня на огнената Петдесетница даровете на Светия Дух, поздравя всички духовници, които имат благодатната апостолска приемственост, и пожела на новоръкоположения дякон: „На добър час с Божията благодатна помощ!“

Много от храмовете в Ловчанска епархия са посветени на Светата Единостъйна, Животворяща и Неразделна Троица. На Петдесетница, когато Православната църква празнува своя рожден ден, освен духовната радост, обилно произтичаща от естеството на празника, много вярващи имат и още един допълнителен повод за радост. Това е празникът на техния храм – там, където са кръщавани те самите и децата им; където се черкуват, изповядват, причастват; където водят своя духовен живот в Христа.

В навечерието на светия празник Негово Високопреосвещенство Ловчанският митрополит Гавриил отслужи Велика вечеря в храма „Света Троица“ на Етрополския манастир.

На Петдесетница празнува своя храмов празник и катедралният храм „Света Троица“ в гр. Русе. Празникът е отбелязан с богослужение, водено от митрополит Неофит, с участието на архиереи и свещеници от цяла Русенска епархия.

По традиция след празника бе осветен корбан и бе дадена празнична трапеза.

В Доростолска епархия на празника Петдесетница Негово Високопреосвещенство Доростолският митрополит Амвросий оглави светата Литургия в храм „Света Троица“ в

село Айдемир. В съслужение с архиерея бяха секретарят на епархията йеромонах Емилиан, свещ. Георги Михнев, свещ. Роман Михалев, като молитвено участва председателят на храма прот. Георги Попов.

Началото на св. Литургия бе дадено от йеромонах Емилиан. Голяма бе радостта на всички дошли на храмовия празник християни да видят и своя архиерей, да изпросят неговата благословия и да я отнесат в домовете си.

След св. Литургия високопреосвещеният митрополит Амвросий извърши водосвет за здраве на всички жители и гости на Айдемир по случай храмовия празник и събора на селото. По традиция беше осветен корбан за здраве, от който бе раздадено на всички.

След отпуста митрополит Амвросий и духовенството заедно с всички богомолци изпяха многолетствието за Българския патриарх Неофит, Св. Синод на БПЦ и целия български народ.

С поздравително слово към митрополит Амвросий и всички жители на селото по случай празника се обърна прот. Георги Попов.

Отличени ученици от Русенска епархия

На 9 и 10 юни в Рилската света обител се проведе заключителният етап на XII национален конкурс „Бог е любов“, който тази година беше обявен под наслов „Вира и милосърдие“.

Конкурсът се организира със заповед на МОН. Мичнистерът назначава националната комисия за оценка на отличените на областно равнище работи в областта на литературата и изкуството. Завоювалите първи места в областния етап на конкурса бяха изпратени в МОН, за да бъдат отбрани най-добрите на национално ниво.

За церемонията по награждаването на отличените в националния етап на конкурса пристигнаха 27 деца и техните ръководители от десет области на страната. Домакини на тържеството по награждаването тази година бяха Рилската света обител в лицето на нейния игумен, Адрианополюски еп. Евлогий, и началникът на Регионалния инспекторат по образование в Кюстендил, г-жа Радостина Новакова.

В Рилската света обител пристигнаха 11 деца от Русенска епархия, спечелили призови места в XII национален конкурс „Бог е любов“, като през тази година те са спечелили 9 първи места, една специална награда за стихотворение и голямата награда за приложно изкуство.

Наградата за стихотворение във възрастовата група III и IV клас спечели Селин Айдын Рафет – IV клас, от ОУ „Васил Априлов“, гр. Исперих, обл. Разград, а тази за възрастовата група XI и XII клас – Дафин Станимиров Козарев – XI клас, Английска гимназия „Гео Милев“, гр. Русе.

Наградата за **разказ/есе** за възрастовата група VII и VIII клас взе Габриела Илиева Джекова – VIII клас от СОУ „Панайот Волов“, гр. Бяла, обл. Русе.

С I награда за **рисунок** бяха отличени: за възрастовата група III и IV клас – Октай Северинов Недков – IV клас от СОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Самуил, обл. Разград; за възрастовата група V и VI клас – Ивайло Иванов Илиев – V клас от ОУ „Никола Обретенов“, гр. Русе; за възрастовата група VII и VIII клас – Мадлен Иванова Великова – VII клас от СОУПНЕ „Фридрих Шилер“, гр. Русе; а за възрасто-

ва група IX и X клас – Мария Петрова Русева – IX клас от ПГО „Станка Николова Спасо-Еленина“, гр. Разград.

В раздел „**Приложно изкуство**“ Преслава Руменова Димитрова – VII клас от ОУ „Никола Обретенов“, гр. Русе и Георги Димитров Господинов – VII клас, ВУИ „Н. Й. Вапцаров“, гр. Завет, обл. Разград, спечелиха първата награда във възрастовата група VII и VIII клас. Със специалната награда бе отличена Галена Минчева – IX клас, ПГДВА „Йосиф Вондрак“, гр. Русе, в направление „**Стихотворение**“, а Даниел Деянов Русев и Павел Йорданов Ненов – ПГДВА „Йосиф Вондрак“, гр. Русе, в направление „**Приложно изкуство**“ – с голямата награда.

В историята на конкурса представителите на Русенска епархия имат изключително силно присъствие, като всяка година печелят поне три първи награди. Спечелените през тази година награди се равняват на почти 41% от наградите в конкурса. Според регламента на конкурса „Бог е любов“ в националния етап се присъждат само първи награди, което поставя участниците в ситуация на изключително силна конкуренция. Специалната и голямата награда имат изключително голяма стойност, защото се присъждат за творби, които са впечатлили журито с идейния замисъл и изпълнението си.

За пета поредна година ученици от Професионална гимназия по дървообработване и вътрешна архитектура „Йосиф Вондрак“ печелят голямата награда за приложно изкуство с изработен от тях иконостас.

Успехите са резултат от грижите за духовното израстване на децата от епархията, положени от Негово Светейшество патриарх Неофит още по време на служението му като Русенски митрополит. По брой на децата, изучаващи религия Русе се нарежда на второ място след София, което логично води до очаквания за добро представяне в конкурса.

Благодарим на участниците и техните учители за постигнатите високи резултати. Желаме на младите творци нови успехи, които ще донесат радост на всички!

Русенска митрополия

ОБРЪЩЕНИЕ на Св. Синод на БПЦ – БП по повод протестите в страната

От стр. 1

обезценяването на понятия като родолюбие, чест и достойнство от години са тенденция в нашето общество. Вследствие на това нараства социалната апатия и липса на надежда в положителните промени.

Благодеянието и мирът в едно общество са немислими, ако Божията правда – животът по съвест – не се въдвори на всички нива: в межличностните отношения, семейството, децата, трудовите колективи, държавата, ако честността не стане норма в политиката, икономиката и управлението на страната, ако общото благо не стане лично дело и убеждение на всеки, независимо на кое стъпало на социалната йерархия се намира. Когато гражданите и хората във властта в своите решения и действия са ръководени не от братолюбие, а от омраза, желание за мст, лични интереси и амбиции, властолюбие и гордост, не можем да се надяваме на по-добри дни.

Обични в Господа братя и сестри,

Днес хората имат различни политически убеждения, различно виждане за миналото, настоящето и бъдещето на страната. БПЦ, като допуска нейните чед да да проявяват политическа активност и будна гражданска позиция, напомним, че участието в политическите процеси трябва да се основава на принципите на мира, взаимното уважение, честността, любовта към ближния и Отечеството, на от-

говорността пред Бога.

Ние трябва да се стремим да виждаме в лицето на политическия си опонент подобен на нас несвършен човек, който също като нас може да се заблуждава и да допуска грешки. Да разберем, че да ненавиждаш своя ближн и да се ожесточаваш срещу него, е много по-осъдително от това да си заел неправилна политическа позиция. Да не забравяме, че в противовес на този свят, с неговите променящи се политически и идеологически истини, има една непреходна, непоклитима Истина – Христос и към Него да се придържаме. Да помним, че главното в живота на човека е духовното възрастване, стремежът към спасение и доколкото зависи от нас, да бъдем в мир с всички човеци (Рим. 12:18).

Като ви призоваваме да постъпвате достойно, всеки в званието, в което е призван, като се търпите един други с любов, да залягате да запазвате единството на духа чрез връзките на мира (Еф. 4:1-3), молим Всеподателя Бога: Неговият мир, който надвишава всеки ум, да се всели в сърцата ви и да ви напътства!

Стремете се към онова, що е истинно, що е честно, що е справедливо, що е чисто (Филип. 4:7, 8) и Бог на мира и любовта ще бъде с вас.

Председател на Св. Синод
† НЕОФИТ
Патриарх Български

На 25 юни Българската православна църква чества паметта на св. Прокопий Варненски

С особена почит светецът се ползва във Варненска и Великопреславска епархия. Храмов празник има един новостроящ се храм в града. По този повод Негово Високопреосвещенство Варненският и Великопреславският митрополит Кирил в съслужение с духовници от цялата епархия отслужи Божествена св. Литургия. По време на литургията беше постриган за четец и певец Стефан Стефанов.

Преди седмица г-н Александър Йовчев дари на строящия се храм сумата от 42 000 лв., която ще послужи за покриване на църквата. От настоящетелството изказаха своята благодарност към г-н Йовчев и той беше поканен за почетен гост на празничната литургия. Гост беше и областният управител на Варна г-н Коста Базитов.

В проповедта си Варненският и Великопреславският митрополит Кирил разказа за делата на св. Прокопий и даде за пример непоколебимата му вяра в Христос – нашия Спасител. Кириархът отбелязва, че в днешно време хората отдават все по-голяма важност на материалните блага и забравят изконните духовни ценности на православната вяра.

След сватата Литургия Негово Високопреосвещенство благодари на г-н Йовчев за доброто деяние и бе направена обща снимка с гостите на празника. От църковното настоятелство подариха на Александър Йовчев икона на светеца, която той обеща да сложи на видно място в дома си и да следва заветите, дадени ни от светите отци.

Последва литийно шествие около църквата под звуците на Военноморския оркестър.

***

Св. преподобномъченик Прокопий се родил в околността на гр. Варна от благочестиви родители българи. На 20-годишна възраст той постъпил в Предтечанския манастир на Атон, където духовният живот под ръководството на стареца Дионисий бил строг. Там приел

монашеско пострижение.

Но врагът на човешкото спасение подига духовна борба против него, която той не издържал и напуснал Св. Гора. А оттам нататък дяволът вече го довел до пълно отчаяние и до приемане на маламандската вяра. Прокопий отишъл при кадията (събия) на гр. Смирна и заявил, че се отрича от Христос. Обаче когато след 15 дни той бил обрязан по маламандския обичай, изведнъж така силно се смутила съвестта му, че той не издържал на ургизената и отишъл при един християнски духовник, атонски йеромонах, на когото открил своя голям грях и решимостта си да го изкупи чрез мъченичество.

Духовникът го посветил да поеме по-добре по умерения път на монашеското покаяние на Св. Гора Атонска, но Прокопий решително помолил да го благослови за мъченически подвиг. Той се подготвял 15 дни с пост и молитва, като често идвал за съвет при духовника. В последния ден те заедно изели молебния канон на св. Богородица и Прокопий в турско облекло отишъл при сдията, пред когото хвърлил от главата си зелената чалма, смело изповядал Христос и проклял Мохамед.

За тази постытка турците го набили жестоко и го хвърлили в затвор. После те опитали да го привлекат с обещания за високи служби, но всичко било напрасно. Светият мъченик благодуюно отговарял: „Ако дори да бихте ми подарили целия свят, то и тогава не бихте могли да промените моето твърдо намерение“.

Последвала смъртна присъда. Безстрашно мъжество на мъченика смутило турците и никой от тях не дръзнал да му отсече главата. За тази цел бил повикан един свиреп отстъпник от християнската вяра.

Свети преподобномъченик Прокопий Варненски пострада на 25 юни 1810 г. в гр. Смирна.

Мария СТОЙКОВА

ЦЪРКВА И ОБЩЕСТВО

Константин П. Победоносцев (1827-1907)

В древния Рим земята веднъж се пропукала: отворила се бездна пропаст, която заплашвала да погълне целия град. Колкото и да се трудили хората, колкото и да се стараели да поправят случилото се бедствие – всичко завършвало с неуспех. Тогава прибегнали до оракул; оракулът казал, че пропастта ще се затвори, когато Рим ѝ принесе в жертва най-ценното си нещо. Известно е какво станало след това. Курций – виден гражданин на Рим, най-доблестният от всички – се хвърлил в пропастта и тя се затворила.

И у нас, в но-

вия свят, се отваря страшна бездна пропаст – пропастта на пауперизма, отделяща бедния от богатия с непроходима бездна. Какво ли не хвърляме в нея, за да я напълним! Купища пари и всякакви ценности, маса проповеди и назидателни книги, потоци от ентузиазъм, стоци и хиляди измислени от нас обществени учреждения – и всичко пропада в нея, и бездната зее пред нас както и преди. Нима ние нямаме оракул, който да ни възвести точно то и надеждно средство? Словото на този оракул е изречено отдавна и е поз-

нато на всички ни: „Нова заповед ви давам – да любите един друго. Както аз ви възлюбих, така и вие един друго да любите“. Само ако можем да се вдълбочим в това слово и да се въздигнем на неговата висота, ако можем да се решим да хвърлим в бездната онова, което за нас е най-скъпо – нашите теории, нашите предразсъдъци, навичките ни, свързани с изключителността на житейското положение, в което всеки си е утвърдил – ние бихме принесли сами себе си в жертва на бездната, и тя завинаги би се затворила.

Болезните на нашето време

Ние сме осъдили

миналото си, осъдили сме го затова, защото не разпознаваме в него онези принципи, които за нас съставляват нашето мерило за истина и благополучие. Според кодекса на тези принципи, сред които принципът на равенството е главният, ние желаем да преустроим живота си, да отстраним от нас онези стари извори, от които са черпели предшните поколения, да го вменим отново в графите на измислен от нас план. И съставяме и преправяме този план според правилата на науката, при което често показваме навъе дълбокото си невежество в същата онази наука, според която се съставят плановете.

Не е беда! – казваме си смело – животът ще поправи грешките на нашия план. И самите ние противоречим на самите себе си, позовавайки се на живота, с който не сме искали да се съобразяваме, когато сме се заемали със своя план. Животът на всяка крачка ни избочкава със следите на неправда, вместо онази правда, която ние сме обещали да внесем в него; с явленията на егоизъм, користолобие, насилie – вместо на любов и мир; с язви на бедност и осиромашаване, вместо предказанията за богатство и умножаване на материалните начала; с оплаквания и вопли на недоволство – вместо оноува благосъстояние, което ние сме предричали.

Не е беда! – повтаряме ние все по-силно и по-силно, старайки се да заглушим всички въпроси, съмнения и възражения – само и само принципите на нашето време да бъдат запазени и да биват поддържани. Какво ни засяга, ако страда

съвременното поколение; че каква беда е, ако вместо силни хора отвсякъде се появяват безразлични и калпави хора; дори днес да е лошо: утре, вдругиден ще бъде по-добре. Нови поколения ще процъфтят върху развалините на старите – и нашите принципи ще бъдат оправдани в новия свят, в потомството, в бъдещето... Мечтите, с които сега е изпълнен нашият живот и действителността ни, все пак след това, някога ще се осъществят... Уви!

Целият човешки живот е търсене на щастие. Неутолимата жажда за щастие се вселява в човека от онзи миг, от който той започва да усеща себе си, и не изчезва, не умира до последния дъх. Надядата за щастие няма край, не познава никакъв предел и мярка: тя е безгранична като вселената и тя няма крайна цел, защото нейните начало и край са в безкрайността.

Този безкраен стремеж към щастие намира в една монголска приказка олицетворение във вида на майка, която е загубила любимата си дъщеря – единственото си дете. Грубата фантазия на жителите от степта си представя тази майка като стара жена с едно око, разположено на самото теме. С вопли броди тя по света, търсейки загубеното си дете, и от време на време се приближава към един или друг предмет – там, където ѝ се привидя, че може да срещне детето си. Тя хваща предмета с ръце, отнася го и след това го вдига високо над главата си, за да се увери дали наистина е намерила своето съкровище. Но щом като се вгледа в него с единственото си око, щом като разбере, че е сбъркала, то с отчаяние захвърля наход-

ката си на земята и я потрошава, и отново тръгва в търсене по света. Щастие, което човек търси, определя съдбата му, откликва в нея като нещастие. Нещастие на човека, както казва Карлайл, произтича от неговото величие: той е нещастен поради това, че в самия себе си усеща безкрайното, и това безкрайно – при цялото си изкуство, при всичките си старания, човекът не е в състояние свършено и в пълнота да затвори и помести в крайното.

Излиза, че щастие е невъзможно, защото то е необходимо. Но поради каква причина все пак, редом със съзнанието за тази неотбяжна цел, в душата на човека е толкова живо съзнанието за възможно щастие? Защо човек – и когато се отрича от настоящето, и когато с отчаяние обръща гръб на бъдещето – все пак, застанал с лице към миналото, намира тази възможност там? Рядко ще се намери човек, който в миналото си да няма такъв период в живота си, за който мислял, който да не му напелва: „А щастие беше толкова възможно, толкова близко!“ (дули на Татяна от романа на А. С. Пушкин „Евгений Онегин“ – бел. прев.).

Щастие отлетяло от човека от онзи миг, в който той поискал напълно да овладее безкрайното, да го направи свое, да го познае. „Ще познаете доброто и злото, ще бъдете като богове“. Това знание той не получил, но в него настъпило раздвоение и оттогава една от неговата половина търси другата, за да възстанови единството и целостта на съзнанието и живота.

Превод: Людмила
ДИМИТРОВА

съхранява чрез единното христоецентрично убеждение (срв. Рим. 15: 6-7).

Предание и съборност

Преданието на Църквата е пряко свързано с нейната съборност, с нейната православност като чистота и пълнота на запазената в нея вяра. Църквата във всяко време остава съборна, когато през целия си живот запазва предадената от Христос

тът, се развива вътре в историята чрез словото и делата на светите ни, автентичните ученици Христови и чела на Неговата Църква. Животът на всички наши светии отици (и свети майки), в цялата му пълнота, представлява правата линия на църковното предание. Затова, за нас „православните“ една църква без светии е немислима. Следователно, всяко понятие за „пост-светоотеческо“ богослов-

ие и поддържане на някакво богословие и предание извън апостолското съвместно предание, както в е един богословски факултет, да не е само възвращане на църковния живот, а е и в действителност, което може да бъде поднесено основата на спасението. Един несен израз на вярата (на догмата) създава фалшиво мълчание и рискува самото спасение. Затова покойният о. Иоанис Романидис (1927-2001), най-големият православен догматик на XX в., сравнявайки догмата с лекарска рецепта, която трябва навсякъде и винаги да се формулира с една и съща терминология, за да се избегнат всякакви опасни последици.

Предание и форми

На Запад липсата на връзка със светоотеческото Предание доведе до схващането, че Православие представлява един стерилизиран консерватизъм, който се изчервява в спазването на неизменни образци и форми на миналото. Така Църквата, в

своите си форми и практики. Какъв обаче е критерият тук? Когато например, като възниква елемент, е абсолютно необходимо за изразяване на църковното предание или търсене на една нова форма не е в съответност с догмата израз в цялост и точност сотирологичното съдържание на преданието, то тогава спазването на старите форми е абсолютно необходимо. Това най-пряко важи за догма-

Продължение от стр. 12

За Стареца благословеният труд бе една от основите на монашеския живот, средство за постигане на светостта и необходим път, по който се преминава от практическа към духовния живот. Самият той въпреки сериозните заболявания докрай се трудеше, наблюдаваше, присъстваше на многочасовите ни общи селскостопански трудове. Благословеният си маслиновите градини и с това ни си обяснявахме обилното им плодородие, много често в пълен противовес с реколтата на всички околени насаждения.

ПОДВИЖНИЦИ НА ПРАВОСЛАВИЕТО В памет на архим. Поликарп (Мадзароглу)

ето си с всички – и с най-обикновени, и с важни личности. Благодарство на духа в съчетание с рядка чувствителност и човеколюбива близост. Лесно се сблизяваше, като протягаше ръка, спечелваше доверие, което преминаваше в духовно приятелство, прекрасно съвременно общение.

Употребяваше по най-добър начин връзките и познанията си, помагаше според нуждите и ситуациите. Незабвими са слушателите на куче – настроено нападателно дори към нас – само като го видеше, тичаше при него, свеждаше глава мило предните си лапи, и сякаш по монашески стоеше така в своеобразен поклон. С голям респект взимаше яйцето, скрито в дланта на Стареца, и се отгелгеше благоприлично. Нещо, което никога не правеше с другото друго... Един див гълъб, който приотрихваше за известно време на терасите на манастира, виждайки го над двора, доливаше сполно до него и докато Старецът намерише в шепата си житни зрънца, гълъбчето се приближаваше с малки влажни стъпки и къвеше благоговейно. Занесли сме тези „обикновени“ споделяния отец сеници.

Отец Поликарп често пътуваше. Харесваше му и търсеше тази отмора в пределите и извън родната ни. От тези пътувания процъфтяваша много добрини. Където и да бе отишъл... в България, Румъния, Сърбия, Русия, Сирия... – извършваше най-благородни и богоугодни дела. С присъствието си свидетелстваше за истинския православен дух, благословеното предание, възвишения евангелски живот. Ставаше причина за разгоряване на светия пламък на вярата и за възстановяване и подновяване на най-прекрасни и истински отношения с братския Православни църкви. Всички се облагод-

и запленяваше. А ние виждахме един различен Старец, необичаен променен, подмладен, да дарява нежност на малките си приятели, катерещи се на коленете му, целуващи ръцете му, наобиколили го въздохнови.

Нещо още по-старното. Дори животните се държаха по необичаен начин с него. Усещаша безрезервно светостта на любовта му и затова му засвидетелстваха неизказано уважение. Манастирското ни куче – настроено нападателно дори към нас – само като го видеше, тичаше при него, свеждаше глава мило предните си лапи, и сякаш по монашески стоеше така в своеобразен поклон. С голям респект взимаше яйцето, скрито в дланта на Стареца, и се отгелгеше благоприлично. Нещо, което никога не правеше с другото друго... Един див гълъб, който приотрихваше за известно време на терасите на манастира, виждайки го над двора, доливаше сполно до него и докато Старецът намерише в шепата си житни зрънца, гълъбчето се приближаваше с малки влажни стъпки и къвеше благоговейно. Занесли сме тези „обикновени“ споделяния отец сеници.

Отец Поликарп често пътуваше. Харесваше му и търсеше тази отмора в пределите и извън родната ни. От тези пътувания процъфтяваша много добрини. Където и да бе отишъл... в България, Румъния, Сърбия, Русия, Сирия... – извършваше най-благородни и богоугодни дела. С присъствието си свидетелстваше за истинския православен дух, благословеното предание, възвишения евангелски живот. Ставаше причина за разгоряване на светия пламък на вярата и за възстановяване и подновяване на най-прекрасни и истински отношения с братския Православни църкви. Всички се облагод-

телствах от тези пътувания и впоследствие тези връзки се разгрънаха в създаване на нови манастири, ръкоположения на свещеници, като благословение на освещаващото Христово дело.

Гледаше далеч напред. Сякаш с погледа си проследяваше предвременно развитието на крещателството на нещата. Действително ни криеше духовен промисъл. Виждаше се, че прецизваше състоянията, претеглява положителното и отрицателното, прекръствайки си, поверявайки делото изцяло на Бога. Компенсираше нашата дребнотия и колебливост.

Никога не смятахме за неотложна необходимост от втори, по-голям храм от съществуващия манастирски храм. Дори мислята за това предизвикваше у нас страх и отрицание... Все изразихме че трябва да се въздържаме в онези без повод... Той обаче прецизно виждаше необходимостта за нова като жизненоважна. Виждаше усъщението на хората в прелъпления за недълната служба храм.

Нещо трябваеше да направим за тези благодетели хора, толкова много и непрестанно прииждащи, които се събуждаха през нощи и пътуваха по манастира ни, за да се помолят с нас, почерпяйки сили за предстоящата нова седмица. Ние не можехме да приемем всички в храма и някои оставаха в притвора и двора. Старецът намерише в шепата си житни зрънца, гълъбчето се приближаваше с малки влажни стъпки и къвеше благоговейно. Занесли сме тези „обикновени“ споделяния отец сеници.

Посвети храма на Тримата светители св. Василий Златоуст, св. Василий Велики и св. Григорий Богослов, с които го свързваше особено благоговение и казваше любовното на скитнико завещание на трите негови ученици: „Заставайте на молитва пред Бога за земните ни трудове и скърби – за сеестривност, за това дръвче, посадено от честните му ръце, и за народа, който го понасяше и горчиво плака за неочакваното му стинаване от този живот.“

Молитвите му да имаме! Сестринството на м-ра „Панагия ту Евру“, Макири, Александрополис

чка освещаващото. Бързаше. Страхувахе се, че няма да изживее тази велика свята радост... както и стана. Бог го повика и той си отиде! Това беше последното му пътуване... От всяко предпоставено го чакаше да се върне... А сега той чак нас при себе си. И продължава да следи храма още по-добре. И сега нищо не му убягва от онова, което се довършва в него и в душите ни.

Такъв бе нашият Старец и отец по време на земното ни съотранстване. Всичко гореканско е толкова малко и е в ущърб на истината и истинския му образ. Правим го със съзнание на нашата немощ и не като опит за предстване на изпълнение му с неуморна дейност и добри дела живот... Какво допринасяме? Онези, които го позовават като Божий човек, знаят много повече от написаното. А те са толкова много! Нямаме за цел да стане още по-известен. Нашият отец няма нужда от слава или признание. Никога не се е стремил към почести и награди, а когато Църквата му ги предлагаша, ги отказваше със смирение. Всякога избягваше изтъкването като тълкаше и на същоото учеше и нас. Затова нашето слово е просто и очевидно. То е признателност към Башата. Дълг на благодарност през съвкупен духовния ни наставник. „Благодаряй“ към този, който ни научи на монашество и ни обгръщаше с бляска грижа през целия ни живот. Към този, на когото дължим всичко добро, постигнато по молитвите му, следвайки трудния път на светостта. „Благодаряй“ и заедно с това молитва от цялата ни душа – да просити всичките ни пропуски, грешки, страсти, дребнотия, с които го огорчаваше, въздавайки му горчилка за манната, с която ни хранеше.

Винаги бе снисходителен към покойника ни, а сега още повече е съпричастен и видна болката на нашето осиротяване. Нека утешим мъката на душите ни и благослови борбата ни! И най-важното: нека бъде ходатай пред Бога за земните ни трудове и скърби – за сеестривност, за това дръвче, посадено от честните му ръце, и за народа, който го понасяше и горчиво плака за неочакваното му стинаване от този живот.“

Молитвите му да имаме! Сестринството на м-ра „Панагия ту Евру“, Макири, Александрополис

Предание – традиция и обновяване в Православието

От стр. 1

църковния живот в Христа в неговата съборност от вяра, дела и подвизаване.

Животът в Христа е начин на съществуване, който бе введен в света от Божия Син – Божие Слово, „свещено“ в Стария Завет и „въплътено“ като Божочовек в Новия. Това е ониз живот, който може да води до единството и вечното предназначение на човека – обожението. Следователно „предание“ не означава предаване на всяко следващо поколение, за да могат и те да се спасяват, водени по пътя на просветлението в Светия Дух и обожението. Ако от една поместна църква не се приемат Единият истински Христос, се губи възможността за спасение. Именно това се случва с ересите, които имат преданието на Църквата. Точно тук обаче ясно проследява тждествеността на преданието с „апостолската приемственост“ в Църквата. Това е признането на целия Христос според познатия тропар за свещеномъченик, и особено епископ: „И нравствена, и пресветлостта, и пресветлостта, и пресветлостта, и пресветлостта“. Епископът не наследява само престола на апостолите, но участва и в начина им на живот, за да бъде след апостолите апостол.

Тази духовна шафета се изразява символично, но и реалистично, чрез едно особено централно събитие на църковния живот. По време на ръкоположението на преедиктатора, веднага след освящането на Честните Петрове, епископът предава от името на цялото събрание на новоръкоположения Светия Хляб-бик и прясна (1 Кор. 15:3), в които става дума за светата Ехахристия. Църквата съществува в света, за да дава във всяко време свидетелство за

„своя“ Христос, както и Христос дойде в света „за да свидетелствува за истината“ (Йоан. 18:37). Това е възможност на дълбока вътрешна нужда за живяне на Църквата. Всяко поколение, което чрез светото Кръщение вътпява в Христовото тяло има нуждата да получи единния, истинен и истински Христос, за да има и то възможността за да се спасява в Христа, както и да предава на свой ред Единия и истинен Христос (Йоан. 5:20), без изменение и промяна, на следващите поколения, за да могат и те да се спасяват, водени по пътя на просветлението в Светия Дух и обожението. Ако от една поместна църква не се приемат Единият истински Христос, се губи възможността за спасение. Именно това се случва с ересите, които имат преданието на Църквата. Точно тук обаче ясно проследява тждествеността на преданието с „апостолската приемственост“ в Църквата. Това е признането на целия Христос според познатия тропар за свещеномъченик, и особено епископ: „И нравствена, и пресветлостта, и пресветлостта, и пресветлостта“.

Епископът не наследява само престола на апостолите, но участва и в начина им на живот, за да бъде след апостолите апостол. Тази духовна шафета се изразява символично, но и реалистично, чрез едно особено централно събитие на църковния живот. По време на ръкоположението на преедиктатора, веднага след освящането на Честните Петрове, епископът предава от името на цялото събрание на новоръкоположения Светия Хляб-бик и прясна (1 Кор. 15:3), в които става дума за светата Ехахристия. Църквата съществува в света, за да дава във всяко време свидетелство за

Истина. Единствено като „общество на светии“, богостановни и дерзавци за просветлението и обожението на израишците. Църквата запазва съборността, а заедно с това и самоличността си. А това означава, че е приет целият Христос и Той живее в Църквата, в Своето Тяло, като „път, истина и живот“ (Йоан. 2:42 сл. и 4:32 сл.). Ако Христос, който дадена Поместна църква „предоставя“, не е „път“, то тази Поместна църква не е съборна, защото гога това Христос, който живее в нея, не е Христос в апостолското предание, което е един богословски факултет, да не е само възвращане на църковния живот, а е в действителност, което може да бъде поднесено основата на спасението. Един несен израз на вярата (на догмата) създава фалшиво мълчание и рискува самото спасение. Затова покойният о. Иоанис Романидис (1927-2001), най-големият православен догматик на XX в., сравнявайки догмата с лекарска рецепта, която трябва навсякъде и винаги да се формулира с една и съща терминология, за да се избегнат всякакви опасни последици.

По този начин става възможно обожението и предание извън апостолското съвместно предание, както в е един богословски факултет, да не е само възвращане на църковния живот, а е в действителност, което може да бъде поднесено основата на спасението. Един несен израз на вярата (на догмата) създава фалшиво мълчание и рискува самото спасение. Затова покойният о. Иоанис Романидис (1927-2001), най-големият православен догматик на XX в., сравнявайки догмата с лекарска рецепта, която трябва навсякъде и винаги да се формулира с една и съща терминология, за да се избегнат всякакви опасни последици.

Свялото привързване към минали изрази средства няма връзка с Православие. Консервативността попада в плен на модели, които абсолютизира. Докато Православие се съгласно на миналото и бъдещето в едно настояще, което може да се изразява сполно

случая Православие, се разбира като някакъв музей на преданието. Няма да тървим, разбира се, че такъв консервативни тенденции няма и в православното пространство. Те всъщност представляват еретически възгледи, които под дхрехата на Православие отричат същността му, която е движение „в обновени живот“ (Рим. 6:4), постоянно обновление на всичко, но в Христа и в синаице с Него.

Свялото привързване към минали изрази средства няма връзка с Православие. Консервативността попада в плен на модели, които абсолютизира. Докато Православие се съгласно на миналото и бъдещето в едно настояще, което може да се изразява сполно

О Б Я В А От 1 юни отвори врати нов църковен магазин „Св. Иван Рилски“, който предлага голямо разнообразие от църковна утвар, книги и др. Адрес: София, бул. „Македония“ № 13 (до Гръцката църква). Телефон за връзка: 0882/706 504 www.monastira.com

Носители на Преданието

Присъствието на истинния Христос, като „пълнота на Преданието,

Църковното предание не се учи, както се учи никаква академична дисциплина. То се живее, като се вълезе в него така, както монахът посетил влиза в живота на своя манастир. В Православие самото богословско съждение е православно тогава, когато е на основата на практическия опит. Това е и богословският метод на светите отци. Догма-

ИНТЕРВЮ

Главното в Православната църква си остава неизменно

Протодякон Андрей КУРАЕВ

В разговор за публичния образ на православното духовенство, за мястото на Православната църква в съвременния свят, новите предизвикателства пред нея и в какво е нашата сила и надежда.

– Отец Андрей, от няколко години насам интересът към Църквата на средствата за масова информация видимо се повиши. Как според Вас Църквата следва да отговаря на този интерес?

– Днес всеки разговор за публично антицърковна кампания трябва да започва с честно вглеждане в себе си и покаяние. Знаете ли, аз преподавам мисионерство и в мисионерството има такова понятие „мисионерски плач“. Когато общуваш с хора външни на Църквата, трябва изначално да си разрешиш неприятни разкази за живота, за историята на Църквата, за самия себе си, защото, ако през цялото време отричаш каквито и да е глупави слухове за нас, това ще бъде фактическа неистина.

Ние вече не сме изолирана общност, слава Богу, и хората виждат нас, нашите отношения, виждат различни свещеници. Затова църковните хора колкото е възможно по-рядко трябва да казват „ние“, защото ние сме различни. Не бива да се съгласяваме, да поддържаме убеждението, че всички свещеници на света са точно определен типаж хора. Ние сме различни: различни са монасите, различни са епископите, различни сме. Лекарите различни ли са – различни са. Учителите еднакви ли са – не са. Така сме и ние.

Апостолите също са били различни: по произход, по образование, по темперамент, като характери... сред тях е бил и Юда, и оттогава нищо не се е променило. Числото на подлещите също е стабилно – всеки дванайсет. Евангелското число не се е променило, просто когато Църквата расте и числото на юдите расте.

Ако вземем детско балонче с нарисувано прасенце, ще видим, че когато балонът е малък – и прасенцето е малко, когато го надуем – и прасенцето става колкото главата ти. Така и Църквата – разраства се и ни се струва, че и свищаната става повече, а пропорционално тя е като в апостолско време. Затова не бива да смятаме, че светостта на един свят подвижник гарантира светостта на всички свещенослужители, но не бива да смятаме и че слабостите на един свещенослужител са слабости и на всички останали. Когато избираш съпруг или съпруга, е глупаво да подходиш с убеждението, че „всички мъже са негодници“ или „всички жени са меркантилни“. Така е и по отношение на духовенството с тези обоб-

щаваци изказвания „владичите са такива“, „поповите са такива“. Освен това спокойно можем да кажем: да, аз не съм идеален. Далеч съм от идеала и допускам, че ти сигурно си по-близо до Христос от мен. Добрата новина е, че в Православната църква всеки може спокойно да идва, въпреки че ние, духовниците, не сме идеални, защото в храма ние нищо не вършим. В храма всичко върши Христос, ние сме само Негови скромни служители. За разлика от католическите духовници ние нямаме претенции, че имаме власт да извършваме тайнства, да връзваме и развързваме грехове, да кръщаваме, да венчаваме... При нас Христос върши всичко това, а ние само свидетелстваме: „кръщава се“, „венчава се“...

В момента, в който човек разбере, че със своите усилия и ерудиция не може да се справи с живота си, че му е нужна помощ, чудо, за да се измъкне от калта, той има шанс да стане християнин. Докато си убеден, че твоите добри родители са ти дали добро възпитание, добро образование и имаш добри шансове да успееш в живота, и ти гарантират влизане в Царството небесно, защото си добър гражданин и добър християнин – ти си много далече от християнството. Така е и с нас, духовниците, без Христос сме нищо, жалка твар.

– Да разбирам ли, че това, което препоръчвате на духовниците и на миряните е да бъдем по-честни и пред себе си, и пред другите, по-естествени?

– Мисля, че Църквата не бива да се подпада на изкушението да се оприличава на холивудска фабрика за звезди и да залитаме по това – одеджите ни, книгите, словесните конструкции... всичко да бъде с една особена изкуствена стилистика. Да не залитаме в една изкуствена романтика и стремеж при нас всичко да бъде различно, красивичко, не както в метрото. Това се случва и в него има някаква красота и истина. Но ако обрнем внимание на архитектурата – древновизантийската, древнобългарската, древноруската... – в православната архитектура го няма характерния за готическата архитектура стремеж нагоре. Православните храмове стоят здраво на земята, вращавали са се в земята. Те са небето, което се е спуснало на земята.

Христос не прави от хората емигранти. Той не извежда като Мойсей хората от страната на робството, а напротив, остава хората по техните места, но иска от тях да се изменят. Ние със стилистиката на своите проповеди създаваме един малко изкуствен розов свят, с особена стилистика и терминология, в която няма място за такива страшни думи като „автобус“, например, защото такава дума няма в богослужебните книги. Но нима тези, които пътуват с автобус, няма да се изменят? Нима всички трябва да отидат на Атон, където автобуси няма, да достигнат изменението, което Христос очаква от Своите последователи? И понеже не всички ще отидат на Атон, докато не заговорим за реалните неща, ще има психологическа травма и социална травма.

Затова според мен е много важно в Църквата да се говори на различни езици. Нека да го има високия стил на църковнославянските текстове в богослуженията, на молитвите, разбира се, и стила на официалните църковни издания, високия стил на проповедите на митрополит Филарет Дроздов, но трябва да има и пространство за благовестие извън храма, в Интернет и т. н. Църквата се нуждае днес от повторение на чудото на Петдесетница, Църквата да заговори на много езици, на различни езици на различните субкултури. В противен случай самите ние ще станем субкултура, както предреждава патриарх Кирил. Християнството е за масите, а не само за отличниците по аскетическа подготовка.

– Как Ви се струва, увеличили ли се наистина вярващите християни, или това е само привидно?

– След края на съветската власт в Русия имаше около 2 000 храма, сега са около 20 000. Това ще рече, че за последните 20 г. са били открити около 1000 храма на година, т.е. по три храма на ден. И това не е просто успех на железобетонното строителство. Зад всеки храм стоят вярващи хора. Имахме три манастира: Троицко-Сергиевата лавра, Псково-Печерския манастир и Оптиная пустиня. Сега са повече от 600 и има десетки хиляди монаси. Да, това не е толкова много, но при всеки монах идват десетки и стотици хора, които се опитват да живеят по православному. И това желание да опитат да живеят по Господа, колкото и скромно да е като успех, е нещо сериозно, а не просто мода. Така че стотици хиляди хора водят църковен живот, опитват, трудат се... Между тях има различни хора, които искат да променят живота си и реално го променят.

Познавам бизнесмени, които оставят своя бизнес или го променят така, че да могат да живеят по съвест. Един наш известен рокмузикант коренно промени репертоара си, с ясно съзнание, че вече няма да може да пълни стадиони на своите концерти. И такива хора у нас, в Русия, има много: интелектуалци, популярни артисти... най-различни хора. Така че, ако говорим за мода, можем спокойно да кажем, че днес у нас, в Русия, Православието не е мода, а има мода да се говори, че да си православен е просто мода. За мода в Православието говорят хората, които не са положили усилия да променят себе си и живота си и се нуждаят от оправдание за собствената си леност.

Така че много хора идват, някои от тях губим, и това е много болезнена тема в нашата Църква. Митрополит Антоний Сурожки казва: „Има хора, които са травмирани от Православието“. Изключително точен израз, защото действително има хора с травматичен, трагичен опит в досега си до Църквата. Много хора отблъснахме за това време, много хора охладняха за това време. Това е тъжно, но да говорим, че да си православен е просто мода, не бива.

– На какво отдавате тази загуба на човещи?

– Традиционният отговор е, че всеки сам е виновен за собствените си грехове, но ако в една битка загинат 20 000 воина, най-лесно е да кажем, че всеки сам си е виновен, че е допуснал да бъде убит.

Но ако в същата битка противникът е загубил едва 3 000 души, значи виновни са не само воините, а и пълководците. Така е и в Църквата. Разбира се, за загубата на горенето във вярата е виновен всеки от нас, но ако една свещичка угасне, можем да търсим проблема в свещичката, угаснат ли много, когато това става масово, трябва да се огледаме дали не става отнякъде течение.

– В обществото битуват някои неверни стереотипи по отношение на Църквата. Например за нейните несметни богатства, при все че БПЦ буквално изнемогна финансово, особено някои по-бедни епархии. Резултат от злонямерност ли е това, или просто – незнание?

– Мисля, че по тези въпроси е най-добре да се говори открито. Доколкото е възможно, да се дава на обществото информация за реалното финансово състояние на Църквата. Да, Църквата има някаква недвижима собственост, има своите храмове, манастири, но това не е собственост, която може да донесе доходи по-големи от разходите по нея.

Аз ще дам пример с Москва. В центъра на Москва има огромен храм „Христос Спасител“. Веднъж един високостепенен човек ми каза, че ако Кметството на Москва иска да навреди на патриарха, ще бъде достатъчно да му преотстъпи собствеността на този храм, който сега е собственост на Кметството на Москва. Ако разходите за отопление, осветление и т. н. преминават към бюджета на Патриаршията, този храм няма да донесе приходи, а само разходи. Защото доходите от свещи, треби и т. н. не могат да покрият разходите по поддръжката на този храм. Според мен трябва тези неща да се разясняват пред обществото, защото незнанието ражда предположения и митове.

– Заплаха ли е ислямът за християнството?

– Единствената заплаха пред християнството са нашите немощи. С какво ни заплашва ислямът? С висока раждаемост. Ами, нищо добро не очаква страна, в която момиченцата не мечтаят да станат майки, а момченцата – войници, страна, в която се толерират хомосексуализъм и разпъването. И затова не са ни виновни мюсюлманите.

– Какви са перспективите, които виждате пред Православието?

– Виждали ли сте рекламния лозунг „Взимай всичко от живота“? Това е принципът, към който трябва да се придържаме и в църковния живот. Буквално! „Всичко“ ще рече да усвоим опита на гоненията, опита на страданията, на самотата, на изостанеността, опита на провала, стареенето и немощта... а не само опита на радостното блаженство.

Господ е с нас и затова ни дава всичко, което ни е необходимо, за да се спасим: и радост, и съзвон, и покаяние... Всичко е такова, каквото е било и каквото ще остане. На каква ниво Църквата винаги е равна на самата себе си. В най-главното нищо не се е изменило и няма да се измени в Православната църква. Тя ще си остане тяло Христово, ще си остане Църква апостолска, ще си остане осъществяваща и спасяваща...

Ако гледаме в частност, ние ще се изменяме, ще се сменяме, ще се появяват нови предизвикателства, нови условия, но главното си остава неизменно.

Новото днес е, че ние за първи се сблъскваме с възможността да живеем в условията на относителна свобода на съвестта. В условия, в които никой не ни принуждава да бъдем православни или да не бъдем. Затова нито награждават, нито наказват. Това е нова опитност за нас и не е странно, че ни се удава трудно, че допускаме грешки, че се проваляме и срещаме неодобрение и неразбиране.

Интервюто взе:
Александра КАРАМИХАЛЕВА

ПРАВОСЛАВИЕТО ПО СВЕТА

ГРУЗИЯ – святата и непознатата

Продължение от бр. 12

Метехският мост – без преувеличение можем да го наречем грузинска „Голгота“. В 1225 г. хорезмийският султан Джалаледдин нахлул в Грузия. За жалост „министърът на двора“, командващ грузинската войска, отказал да изпрати помощ на воеводите Шалва и Иване и така всъщност предал страната на завоевателите. На следващата година хорезмиецът се насочил към Тбилиси. Много са сходните неща в тази история с превземането на Търново от турците. Отначало тбилисците дали силен отпор на нашественика, укрепявайки се в цитаделата Исани. Но в една нощ тбилиските мюсюлмани отворили портите на своите единоверци. Разярен от упоритата съпротива на грузинците, Джалаледдин заповядал да ги избиват поголовно – скоро всички улици, оврази, ями се изпълнили с трупове. Султанът наредил още да разрушат всички църкви, а на патриаршеската катедрала само да махнат купола и там да поставят трона му. Нечестивецът не само искал да се поругае със светинята – от това място се откривала чудесна гледка към Метехския мост, на който заповядал да изнесат от храма иконите на Спасителя и Божията Майка, а всички християни да бъдат заставяни да минават покрай тях и да ги заплуват или потъкват с крака. До иконите стояли войници с мечове в ръце, та ако някой не склонил да поругае светините, веднага да бъде обезглавен.

Мъчителят обаче се излъгал, смятайки да уплаши благочестивите тбилисци с жестокостта си. Хиляди били посечени, а труповете им хвърляли в река Мтквари, която потекла червена, а телата преградили течението ѝ така, че можело по тях да се мине от единия бряг на другия. На 31.X.(13.XI. н.ст.) се празнува паметта на св. Тбилиски мъченици. Според популярните грузински издания те били 100 000. В календара на Руската ПЦ са отбелязани като 10 000. Архим. Рафаил (Карелин), който сам е грузинец, се задоволява да отбележи, че това клане е продължило цял месец (!), като на Метехският мост били довеждани грузинци от всички покорени места (не само от Тбилиси). Мостът станал място на страшен изпит – с Христос ли си, или се отричаш от Него? И чест е за Грузия и нейната столица, че толкова хиляди издържали този най-важен изпит в живота си на земята и чрез него влезли във вечния живот като свети мъченици.

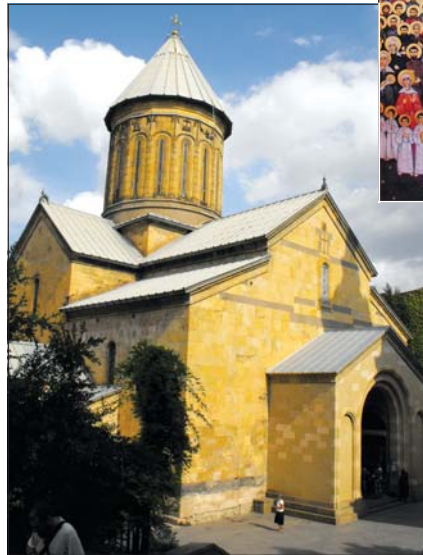
Сега реката тече мълчаливо, колите по моста профучават шумно, но споменът за тези герои на вярата и техния велик подвиг те кара да забравиш за тази реалност и с благоговейно чувство да преминеш от единия на другия бряг.

Колата много скоро оставихме по улиците на Стария град. Нямаше да мо-

Метехският мост

жем да се движим с нея. Отецът-шофьор изказа опасения – дали мястото е сигурно, но Нино веднага го успокои: „Сейчас, криминаль ноли!“ (т.е., че криминалната престъпност е сведена до нула). Това ни прозвуча нереално като реклама, но нашият гид обясни, че до неот-

давна положението е било зле, обаче президентът (Саакашвили) уволнил почти всички полици и назначил нови (и така ликвидирал ширецата се корупция), а заедно с това се създали много строги закони; първата година затворите се претъпкали, но после всичко тръгнало добре. „Можете да оставите джиесема си на бордюра – ни убеждаваше Нино, виждайки неверието в очите ни – и да се отдалечите; никой няма да го докосне!“ Трябва да призная, скоро се убедихме, че не ни баламосва – излизайки вечерта „на разходка“, на всеки 50-100 м по улиците виждахме по един млад полицай, който само стоеше и наблюдаваше наляво-надясно. Съгласихме се, че в това Грузия много ни е изпреваряла.

Павираната уличка, по която вървахме ни изведе до необичаен паметник – бронзова фигура на седнал човек с рог в ръка. Екскурзоводката ни обясни, че това е „тамада“, т.е. началникът на пира,

Св. Тбилиски мъченици

Сионският храм

даващ думата за тостовете. Статуята беше увеличено копие на фигурка от VI-V в. пр. Хр., намерена тук – значи обичаят с тостовете е прастар. Мисля, именно от грузинците са го възприели и руснаците; и самото название „тамада“ понякога се използва и от тях. Малко по-нататък се оказа сградата на Тбилиската духовна семинария и Академия – едно здание с два входа, с две емблеми над тях. Съжалихме, че нямаме време да се отбием, но точно срещу духовното училище се намираше прочутият Сионски храм или „Сиони“, както тук му казват за краткост.

Наречен е така в чест на Сионския хълм в Йерусалим и е посветен на Успение Богородично. Векове наред той е бил сърцето на града и патриаршеска катедрала, допреди да се построи „Самеба“ (по-точно до 2006 г.). Храмът имаше традиционна за Грузия форма – кръстокуполна, с конусовиден купол и двускатни покриви, по стените отвън нямаше особена украса. Само размерите му полсказваха, че е бил главната църква, но днес, при толкова високи сгради в близост големината му не правеше впечатление. По-важното, разбира се, беше неговата духовна и историческа стойност, а специално за нас – обстоятелството, че тук се пазеше до ден-днешен една

всегрузинска светиня – кръстът на св. Нина.

Нека припомним – Пресвета Богородица се явила на сън на светата девойка и ѝ наредила да отиде в Иверската страна, за да благовести Христовото Евангелие. На опасенията на избраницата – как ще съумее да изпълни такова велико служение, Божията Майка направила кръст от пръчките на лозата, растяща до килията на св. Нина, и я въоръжила с него. Събуждайки се, равноапостолната видяла в ръцете си кръста, умилала го със сълзи и го скрепила с кичур от косите си. С него проповядвала, с него се изпела от злото, с него успяла да изпълни мисията си. И ето, днес тази предрогоценна светиня е поместена в ниша на иконостаса в Сионския храм. Обкован със сребро, поместен в специален кивот, надеждно защитен от стъкло и здрава декоративна решетка, кръстът е висок около 70-80 см и широк към 35-40.

Дълъг път е изминал той, докато намери тук подобаващото си място. След успението на св. Нина за пръв път се споменава за него в житието на св. мченича Шушаник (V в.), предполага се, че е бил част от зестрата ѝ. Преди смъртта си тя го предала на йеромонаха Андрей. Той обаче не можал да го скрие надеждно – отнел му го арменският воевода Григорий Мамикоян, който го положил в крепостта Лурдж-Цихе. Доста покъсно го пренесли в манастир в гр. Ванадат, а след като арабите опустошили обителта, арменският католикос Василий го отнесъл в древната арменска столица Ани (дн. гр. Карс в Турция). Св. цар Давид Строител (XI в.), превземайки града, възвърнал кръста в Грузия. В „смутните времена“ при Теймураз II бил укриван в Анаури. Няколко столетия покъсно (1709 г.) грузинският митрополит Тимотей взел кръста на св. Нина в Русия и го предал на царевич Бакар Вахтаганович. Неговият внук го подарил (1801 г.) на император Александър I, който изпратил съкровището обратно в Грузия. Положили го в настоящото му място.

Приближаването ни до него не стана съвсем лесно, защото вечерната беше започнала и трябваше много тихо и ненападно да се промъкваме между богомолците, които ни оглеждаха учудено какво там шарим из църквата. Освен това, сблъсквайки се с обичая на множество погребения по пода на храма, ние се стремяхме да не стъпваме по гробовете (както е прието у нас), а да ги заобикаляме. Накрая все пак с трепет и благоговение припаднахме в поклон и с молитва пред чудния кръст. В празна ваза пред него поставихме една българска възсвещана свещ и малко след това внимателно се уклехме към изхода, за втори път учудвайки благочестивите тбилисци защо не оставаме на службата... От северната страна на храма имаше каптирано аязмо, от чиято свещта вода успяхме да вкусим само по няколко капки, понеже се събираше бавно.

Пак се впускахме напред, защото слънцето неумолимо върви на запад, а сме наели нашия гид за определено време. Нино вече уверено ни беше повела към най-стария храм на Тбилиси – „Анчисхати“.

Следва
Иконал Павел ГЪРБОВ

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2013 г. „Църковен вестник“

1 година ..... 30,00 лв.
6 месеца ..... 15,00 лв.
3 месеца ..... 7,50 лв.
ед. цена ..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.